

บันทึก

เรื่อง การพ้นจากตำแหน่งของข้าราชการการเมือง

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ที่ กค.๐๕๐๓/๒๐๓๘๓ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาได้วางฎีกาเอกสารเลขที่ ๑๕๘๓๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๖ เบิกเงินเดือนประจำเดือนเมษายน ๒๕๖๖ ของข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตำแหน่งเลขานุการประธานรัฐสภา เลขานุการรองประธานรัฐสภา และเลขานุการประจำรัฐสภาตั้งแต่วันที่ ๑-๒๑ เมษายน ๒๕๖๖ โดยมีได้เบิกเงินเดือนตำแหน่งที่ปรึกษาประจำรัฐสภาตั้งแต่วันที่เคยเบิกมา กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ได้อนุมัติฎีกาดังกล่าวไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๖ และพิจารณาเห็นว่าการเบิกจ่ายเงินเดือนของข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองของสำนักเลขาธิการรัฐสภายังไม่ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมาย โดยเห็นว่า

๑. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๔ บัญญัติว่า “รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” การที่ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ แม้รัฐสภาจะมีได้ถูกยุบไปและอาจทำหน้าที่ได้ตามนัยมาตรา ๑๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ แต่ก็ขาดองค์ประกอบที่จะให้มีสภาพเป็นรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ และอำนาจที่จะทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๔ วรรคสี่ ด้วย

๒. เมื่อขาดองค์ประกอบที่จะดำรงสภาพรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองจึงน่าจะหมดสภาพไปด้วย เว้นแต่ตำแหน่งที่รัฐธรรมนูญยกเว้นไว้เป็นอย่างอื่นหรือมีกฎหมายอื่นรับรองฐานะนั้นไว้ เช่น พระราชบัญญัติจัดระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๓ มาตรา ๑๓ ที่รับรองฐานะประธานและรองประธานรัฐสภาให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานรัฐสภา ส่วนตำแหน่งอื่นเมื่อองค์ประกอบที่จะเป็นรัฐสภาขาดลงก็ต้องพ้นจากตำแหน่งไปด้วย เช่น ตำแหน่งที่ปรึกษาประจำรัฐสภา และน่าจะไม่มีสิทธิได้รับเงินเดือนตำแหน่งนั้นต่อไปอีก

๓. ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองเป็นข้าราชการการเมือง ตามนัยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๖๗ ซึ่งบัญญัติว่า “ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ นอกจากข้าราชการการเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองมิได้” และบทเฉพาะกาลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๐๔ และมาตรา ๒๐๕ ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา ๒๐๔ ในวาระเริ่มแรกเมื่อใช้รัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๘ ... มาตรา ๑๖๗ มาใช้บังคับแก่การดำรง

ตำแหน่งของรัฐมนตรีและข้าราชการการเมืองอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๐๕ เมื่อครบกำหนดสี่ปีนับแต่วันแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๒๐๑ แล้ว ให้บทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๐๓ และมาตรา ๒๐๔ เป็นอันยกเลิก เว้นแต่มาตรา ๒๐๔ (๓) ให้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังจากนั้นจะเข้ารับหน้าที่”

ฉะนั้น ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการประจำจึงน่าจะต้องอยู่ภายในใต้บังคับของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๖๗ มาตรา ๒๐๔ และมาตรา ๒๐๕ ด้วย คือ พ้นจากตำแหน่งข้าราชการการเมืองในวันที่คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่เข้ารับหน้าที่มิใช่พ้นจากตำแหน่งในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๖

เพื่อให้การจ่ายเงินเดือนของข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงการคลัง จึงขอเรียนหารือดังนี้

๑. เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ จะเป็นผลทำให้รัฐสภาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาสิ้นสุดลง เว้นแต่จะมีกฎหมายรับรองไว้เป็นอย่างอื่นใช่หรือไม่ เฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งที่ปรึกษาประจำรัฐสภาจะต้องพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่สภาผู้แทนถูกยุบ จะเป็นความเข้าใจที่ถูกต้องหรือไม่

๒. ข้าราชการที่มีตำแหน่งและเงินเดือนประจำและได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๐๔ จะพ้นสภาพการเป็นข้าราชการการเมืองตั้งแต่เมื่อใด

๓. ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตำแหน่งเลขานุการประธานรัฐสภาเลขานุการรองประธานรัฐสภา และเลขานุการประจำรัฐสภาจะพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันใด ในกรณีที่ข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นข้าราชการประจำจะพ้นตำแหน่งทางการเมืองตั้งแต่วันใด

๔. การที่สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเบิกเงินเดือนประจำเดือนเมษายน ๒๕๖๖ ให้แก่เลขานุการประธานรัฐสภา เลขานุการรองประธานรัฐสภา และเลขานุการประจำรัฐสภาตั้งแต่วันที่ ๑ - ๒๑ เมษายน ๒๕๖๖ จะเป็นการถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องควรจะเบิกได้จนถึงวันใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงเพิ่มเติมจากผู้แทนสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาและผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว เห็นว่า สำหรับปัญหาข้อ ๑ ข้อ ๓ และข้อ ๔ ที่กระทรวงการคลังหารือมานั้น เป็นปัญหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามมาตรา ๑๓ (๒)<sup>๑</sup>

<sup>๑</sup> มาตรา ๑๓ นอกจากอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้ ก.ร.มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ติความและวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้พระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

ที่จะตีความและวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้กฎหมายและสมควรให้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นก่อนเพื่อประโยชน์แก่การบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) จึงจะไม่พิจารณาให้ความเห็นในปัญหาตามที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อ ๙ (๒)<sup>๒</sup> แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๒๒ ส่วนปัญหาข้อ ๒ ที่กระทรวงการคลังหรือมานั้น เนื่องจากเป็นปัญหาที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันอื่นตามกฎหมาย คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงพิจารณาให้ความเห็นได้

ต่อมากระทรวงการคลังได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ กค ๐๕๐๓/๓๒๔๘๒ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ขอลอนการหารือปัญหาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภาฯ ส่วนปัญหาว่าข้าราชการที่มีตำแหน่งและเงินเดือนประจำและได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๐๔ จะพ้นสภาพการเป็นข้าราชการการเมืองตั้งแต่เมื่อใด นั้น กระทรวงการคลังขอชี้แจงเพิ่มเติมว่าประสงค์จะให้พิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ข้าราชการประจำที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในตำแหน่งรัฐมนตรีเมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกายกยอสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๔ (๒) แต่ยังต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ตามมาตรา ๑๕๔ วรรคท้าย กรณีจะถือว่า ข้าราชการประจำซึ่งเป็นรัฐมนตรีและต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๔ วรรคท้าย จะได้รับการยกเว้นตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๐๔ (๓) ประกอบมาตรา ๒๐๕ หรือไม่เพียงใด

๒. สำหรับตำแหน่งทางการเมืองอื่นๆ นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรี เช่น ตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเลขาธิการรัฐมนตรี เป็นต้น เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกายกยอสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖ ข้าราชการการเมืองดังกล่าวจะต้องพ้นจากตำแหน่งไปตามมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ฯลฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖ หรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหาข้างต้นนี้แล้ว มีความเห็นว่า

<sup>๒</sup> ข้อ ๙ กรรมการร่างกฎหมายจะไม่พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันอื่นอยู่แล้วตามกฎหมายและกรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าสมควรให้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นก่อนเพื่อประโยชน์แก่การบริหารราชการแผ่นดิน

ฯลฯ

ฯลฯ

ทั้งนี้ เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีได้มีมติหรือมีคำสั่งเป็นการภายในให้พิจารณา

๑. ปัญหาประการที่หนึ่ง โดยที่มาตรา ๑๕๔ (๒)<sup>๓</sup> ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า “รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งเมื่อสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร” แต่วรรคสองของมาตรานี้เองก็ได้บัญญัติว่า “คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่” ข้อความที่ว่า “ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไป” นี้ หมายความว่า ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อบริหารราชการแผ่นดินตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น ในกรณีนี้ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๖ คณะรัฐมนตรีซึ่งต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของมาตรา ๑๕๔ (๒) จึงยังอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป โดยมีอำนาจหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕๖ ทุกประการจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ส่วนกรณีข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีโดยผลแห่งบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๒๐๔ ของ

<sup>๓</sup> มาตรา ๑๕๔ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๓๗

(๒) สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

(๔) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๕๕

คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

“มาตรา ๑๕๖ พระมหากษัตริย์ทรงตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอีกไม่เกินสี่สิบสี่คน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการตั้งนายกรัฐมนตรี

“มาตรา ๒๐๔ ในวาระเริ่มแรกใช้รัฐธรรมนูญนี้แล้ว

(๑) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๐ วรรคสอง มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๔ (๓) มาตรา ๙๕ และมาตรา ๑๐๓ (๗) และ (๙) มาใช้บังคับแก่การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่งและการสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญนี้

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำโดยวิธีรวมเขตหรือแบ่งเขตให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

(๒) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๙ มาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๓๙ วรรคสามมาใช้บังคับแก่การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของผู้ว่าราชการในสภาผู้แทนราษฎร และการตั้งกรรมการสามัญ

(๓) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๘ มาตรา ๑๔๙ เฉพาะการห้ามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๗ (๑) และ (๓) และมาตรา ๑๖๗ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของรัฐมนตรีและข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๕ วรรคสอง และมาตรา ๑๙๔ (๑) เฉพาะที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองมาใช้บังคับในการเสนอร่างพระราชบัญญัติและการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๕) การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำได้อีกต่อเมื่อมีคำรับรองของคณะกรรมการวิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีจำนวนสิบเจ็ดคน โดยคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งสามสิบคน วุฒิสภาแต่งตั้งหกคน และสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งแปดคน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น จะพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีเมื่อคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่  
ภายหลังจากเมื่อครบกำหนดสี่ปีนับแต่วันแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา คือหลังวันที่ ๒๒ เมษายน  
๒๕๖๖ เข้ารับหน้าที่ตามวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๑๔๗<sup>๖</sup> ประกอบกับมาตรา ๑๕๑<sup>๗</sup> ของ  
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพราะมาตรา ๒๐๕<sup>๘</sup> ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย  
บัญญัติยกเว้นให้มาตรา ๒๐๕ มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังจาก  
นั้นจะเข้ารับหน้าที่

๒. ปัญหาประการที่สอง สำหรับข้าราชการเมืองอื่นนอกจากตำแหน่งรัฐมนตรี  
นั้น โดยที่มาตรา ๑๑ (๔)<sup>๙</sup> แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่ง  
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติ  
ว่า “ข้าราชการการเมือง นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติให้  
แต่งตั้งออกจากตำแหน่งทั้งคณะ หรือนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดผู้สั่งการแต่งตั้งออก  
จากตำแหน่ง” และเมื่อได้มีความเห็นในปัญหาประการที่หนึ่งแล้วว่า ในกรณีที่ผู้สั่งแต่งตั้งออก  
จากตำแหน่ง” และเมื่อได้มีความเห็นในปัญหาประการที่หนึ่งแล้วว่า ในกรณีที่มีการยุบสภา  
ผู้แทนราษฎรคณะรัฐมนตรียังต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้ง  
ขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ดังนั้น เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๙  
มีนาคม ๒๕๖๖ ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจากรัฐมนตรีจึงยังไม่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว แต่พ้น  
จากตำแหน่งนั้นเมื่อคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติให้แต่งตั้งออกจากตำแหน่ง ซึ่งก็คือเมื่อคณะรัฐมนตรี  
ที่ตั้งขึ้นใหม่เข้ารับหน้าที่

---

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๔ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตาม (๕) ด้วย  
<sup>๖</sup> มาตรา ๑๔๗ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วย  
ถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อ  
พระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของ ประเทศและประชาชน ทั้งจะ  
รักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ

<sup>๗</sup> มาตรา ๑๕๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา  
โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ

<sup>๘</sup> มาตรา ๒๐๕ เมื่อครบกำหนดสี่ปีนับแต่วันแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๒๐๑ แล้ว  
ให้บทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๐๓ และมาตรา ๒๐๔ เป็นอันยกเลิก เว้นแต่มาตรา ๒๐๔ (๓) ให้มีผลใช้บังคับ  
ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังจากนั้นจะเข้ารับหน้าที่

<sup>๙</sup> มาตรา ๑๑ ข้าราชการการเมือง นอกจากตำแหน่งรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ได้รับอนุญาตให้ลาออก
- (๓) ถูกสั่งให้ออก จะเป็นการออกโดยมีความผิดหรือไม่มีความผิดก็ตาม
- (๔) คณะรัฐมนตรีที่อนุมัติให้แต่งตั้งออกจากตำแหน่งทั้งคณะ หรือนายกรัฐมนตรีหรือ  
รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ผู้สั่งแต่งตั้งออกจากตำแหน่ง
- (๕) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐

อนึ่ง สำหรับปัญหาทำนองเดียวกันนี้ ได้เคยมีความเห็นของคณะที่ปรึกษากฎหมายของนายกรัฐมนตรีวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวไว้แล้ว (พ.ศ. ๒๕๑๘) และคณะรัฐมนตรีก็ได้เคยมีมติเห็นชอบและได้เวียนให้กระทรวงทบวงกรมถือปฏิบัติ<sup>๑๐</sup>

(ลงชื่อ) อมร จันทรสุมบุรณ์  
(นายอมร จันทรสุมบุรณ์)  
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
สิงหาคม ๒๕๒๖

---

<sup>๑๐</sup> หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ สร.๐๒๐๓/ว.๒๔ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๑๘